

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 219/2019-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 6 Charty základných práv Európskej únie postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tost 15/2019 a jeho uznesením zo 16. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného

Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tost 15/2019 a jeho uznesením zo 16. apríla 2019 (ďalej len „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že voči sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa ustanovení § 270 ods. 2 a ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a tiež pre zločin marenia spravodlivosti podľa ustanovení § 344 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) citovaného zákona. V priebehu trestného konania, keďže sa sťažovateľ v čase podania obžaloby nachádzal vo väzbe z dôvodov podľa ustanovení § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), nariadil predseda senátu Špecializovaného trestného súdu k dátumu 1. apríl 2019 neverejné zasadnutie na účel rozhodovania o väzbe podľa ustanovení § 238 ods. 4 a § 302 ods. 2 Trestného poriadku. Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. PK-1 T/9/2019 z 1. apríla 2019 rozhodol podľa ustanovenia § 72 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku o ponechaní sťažovateľa vo väzbe a podľa ustanovení § 72 ods. 1 písm. b) a § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku o nenahradení väzby sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka, a to s odôvodnením, že u sťažovateľa naďalej trvajú dôvody väzby podľa ustanovení § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. O sťažnostiach, ktoré uplatnili tak prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“), ako aj sťažovateľ, rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením, ktorým podľa ustanovenia § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu zrušil a rozhodol podľa ustanovení § 238 ods. 4 a § 72 ods. 1 písm. c) a e) Trestného poriadku o ponechaní sťažovateľa vo väzbe z dôvodov podľa ustanovení § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku, ako aj o nenahradení väzby sťažovateľa dohľadom probačného

a mediačného úradníka podľa ustanovení § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku, pričom sťažnosť sťažovateľa podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že predseda senátu Špecializovaného trestného súdu na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2019 oboznámil prítomných s podaním prokurátora, ktoré bolo doručené tesne pred konaním neverejného zasadnutia a v ktorom prokurátor navrhol rozšírenie dôvodov väzby sťažovateľa o tzv. útekovú väzbu podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Obhajcovia sťažovateľa požiadali konajúci súd o odročenie neverejného zasadnutia na účel oboznámenia sa s označeným podaním a súvisiacimi podkladmi. Tejto žiadosti nebolo podľa vyjadrenia sťažovateľa zo strany konajúceho súdu vyhovené bez uvedenia dôvodov. Sťažovateľ ďalej ústavný súd oboznamuje, že sa neverejného zasadnutia nezúčastnil, keďže ho s obsahom spisového materiálu oboznámili jeho obhajcovia, ktorí pred vykonaním zasadnutia realizovali nazretie do spisu, ktorého súčasťou však nebolo označené podanie prokurátora. V ústavnej sťažnosti ďalej uvádza, že spisový materiál spolu so sťažnosťami prokurátora a sťažovateľa, ktoré boli voči prvostupňovému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu uplatnené, bol najvyššiemu súdu predložený 8. apríla 2019, pričom v ten istý deň oznámil svoju zaujatosť jeden z členov senátu najvyššieho súdu, ktorému bola vec sťažovateľa pridelená. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť, teda z dôvodu vylúčenia označeného člena senátu, bol opatrením najvyššieho súdu zo 16. apríla 2019 určený za vylúčeného zákonného sudcu náhradný člen senátu.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že namietaným uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý tomuto rozhodnutiu predchádzal, bolo porušené jeho označené právo, keďže podľa jeho názoru „(i) napadnuté rozhodnutie bolo formálne, čo je možné reálne odôvodniť najmä z toho, že náhradný sudca JUDr. Martin Bargel mohol objektívne spis študovať maximálne 3 hodiny, (ii) napadnuté rozhodnutie bolo v príkrom rozpore s judikatúrou ESLP, a to najmä rozhodnutím týkajúcim sa odpočívania a monitorovania obhajcov, (iii) všeobecné súdy nezabezpečili vypočutie sťažovateľa v konaní o väzbe“.

5. Argumentáciu o formálnosti namietaného uznesenia sťažovateľ opiera o tvrdenie, že bola účasť tretieho člena senátu najvyššieho súdu (ktorý bol určený ako náhradný člen za vylúčeného pôvodného člena senátu) „*viacmenej formálna*“, pretože podľa presvedčenia sťažovateľa dotknutý člen senátu „*na oboznámenie sa s vecou ako i s pripojeným spisom mohol mať maximálne 3,5 hodiny*“, keďže bol ustanovený až 16. apríla 2019, teda v deň konania neverejného zasadnutia najvyššieho súdu, na ktorom bolo prijaté namietané uznesenie. Formálnosť a nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sťažovateľ ďalej zdôvodňuje tvrdením, že sa najvyšší súd nevysporiadal s námietkami sťažovateľa, v ktorom predostrel svoje podozrenie o tom, že sú jeho porady s obhajcami (osobné stretnutia a telefonické hovory) v ústave, kde vykonáva svoju väzbu, nedovolené monitorované.

6. Sťažovateľ nezákonnosť svojej väzby ďalej zdôvodňuje tvrdením o „*monitorovaní obhajoby*“, a uvádza, že sú podľa jeho presvedčenia „*nezákonne monitorované*“ jeho telefonické rozhovory s obhajcom, kde sťažovateľ Špecializovaný trestný súd rozhodujúci o jeho väzbe požiadal o vykonanie dokazovania, dôkaznému návrhu však Špecializovaný trestný súd nevyhovel. Sťažovateľ v tomto kontexte pokračuje a uvádza, že „*existuje dôvodné podozrenie*“, že sú nezákonne monitorované aj jeho porady s obhajcami v priestoroch ústavu, kde vykonáva svoju väzbu, keďže podľa jeho vyjadrenia „*95 % porád sa vždy vykonáva vo výsluchovej miestnosti č. 4 (so sklenenými dverami), a to na priamy pokyn príslušníka ZVJS. Oproti ostatným obvineným sa jedná o zjavne neštandardný postup.*“. V tomto smere poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „*ESLP*“), v konkrétosti na prípad Istratii a ďalší proti Moldavsku, rozsudok z 27. marca 2007, č. sťažnosti 8721/05 (ďalej len „*prípád Istratii a ďalší proti Moldavsku*“), ktorá kvalifikuje nezákonné monitorovanie obhajoby s obvineným ako dôvod nezákonnosti väzby.

7. Napokon k svojim tvrdeniam o „*monitorovaní obhajoby*“ sťažovateľ uvádza: „*Sťažovateľ ďalej argumentoval tým, že dôkazom o monitorovaní obhajcov je tá skutočnosť, že zo samostatného podnetu predloženého prokurátorom na neverejnom zasadnutí je*

stanovisko policajného orgánu v inej trestnej veci, z ktorej vyplýva, že policajné orgány disponujú prepismi komunikácie s obhajcom sťažovateľa Mgr. Marekom PAROM, Mgr. Zuzanou TOMÁNKOVOU-MIKOVOU a JUDr. Michalom MANDZÁKOM (v podaní je nesprávne uvedené Róbert Mandzák, avšak telefónne číslo patrí tomuto obhajcovi). Na uvedené námietky reagoval v podstate len sťažnostný súd, ktorý ich vyhodnotil ako nedôvodné z dôvodu, že sa nepreukázalo nezákonné monitorovanie a pokiaľ sa jedná o nariadenie prítomnosti príslušníka ZVJS, tak toto sťažnostný súd nepovažoval za monitorovanie ani odpočúvanie. Pokiaľ sa jedná o uschovanú komunikáciu s obhajcami zo strany policajného orgánu, tak ani túto námietku sťažovateľa sťažnostný súd nevyhodnotil za relevantnú, pretože podľa jeho názoru sa jednalo o komunikáciu ešte z obdobia, kedy obhajcovia ešte neobhajovali sťažovateľa v tejto trestnej veci. Uvedené rozhodnutie všeobecného súdu nie je možné z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať. V prvom rade je potrebné vytknúť všeobecným súdom to, že nezistili skutkový stav potrebný pre rozhodnutie. Uvedené nakoniec spôsobilo i to, že všeobecné súdy vychádzali z nesprávnych skutkových zistení, a to najmä keď tvrdili, že komunikácia obhajcov sťažovateľa pochádza ešte z obdobia pred prevzatím obhajoby v nastolenej trestnej veci. Uvedené však nie je pravdou, keďže sťažovateľ (už ako obvinený) komunikoval s obhajcami od 23. 06. 2018 (od prepustenia zo zadržania) do 28. 06. 2018 (kedy bol vzatý do väzby), a táto komunikácia sa jednoznačne týkala danej trestnej veci.“

8. K námietke absencie osobného vypočutia sťažovateľ dôvodí, že sa síce možnosti výsluchu v konaní pred Špecializovaným trestným súdom vzdal, avšak na predmetnom zasadnutí sa jeho obhajcovia dozvedeli o novej skutočnosti, a síce o podaní prokurátora, v ktorom tento navrhol rozšírenie dôvodov jeho väzby o útekovú väzbu a pripojil dôkazy opodstatňujúce požadovanú zmenu. Sťažovateľ v tomto kontexte zdôrazňuje, že žiadosti jeho obhajcov, ktorí navrhli odročenie zasadnutia na účel oboznámenia sa s označeným podaním prokurátora, nebolo zo strany Špecializovaného trestného súdu vyhovené, a teda mu konajúci súd znemožnil sa k označeným novým skutočnostiam vyjadriť. Podľa názoru sťažovateľa mohol najvyšší súd takýto postup prvostupňového súdu reparaovať nariadením osobného vypočutia sťažovateľa v druhom stupni, čo však neurobil.

9. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol v jeho veci nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru a podľa čl. 6 charty namietaným uznesením najvyššieho súdu, toto rozhodnutie zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, prikázal prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

10. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel

žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

14. Porušenie svojho označeného práva sťažovateľ vidí v podstate v troch skutočnostiach. V prvom rade vo formálnosti rozhodovania najvyššieho súdu ako sťažnostnej inštancie, keď sa podľa jeho presvedčenia jeden z členov senátu zúčastnil na jeho rozhodovaní iba formálne, pretože podľa názoru sťažovateľa nedisponoval dostatočným časom, ktorý by mu umožnil náležite sa oboznámiť s podkladmi týkajúcimi sa právnej veci sťažovateľa. Sťažovateľ považuje za druhý dôvod nezákonnosti jeho väzby absenciu osobného výsluchu pri rozhodovaní o jeho väzbe a v neposlednom rade ako dôvod nezákonnosti väzby prezentuje aj tvrdenie o nezodpovedaní jeho námietok, v ktorých predostrel svoje presvedčenie o nedovolenom monitorovaní jeho kontaktov so zvolenými obhajcami.

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

16. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 337/2018).

17. Pokiaľ ide o sťažovateľom formulovanú námietku porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru, treba povedať, že procesné garancie pri súdnej kontrole väzby, kde je predmetom preskúmanie dôvodnosti ďalšieho trvania väzby, tak ako je tomu v prípade sťažovateľa (preskúmanie dôvodnosti väzby sťažovateľa po podaní obžaloby), poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie však čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktorý je aplikovateľný na prvotné štádium rozhodovania o väzbe (primárne rozhodnutie o vzatí do väzby). Vzhľadom na uvedené ústavný súd kvalifikuje čiastkovú námietku porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi obsahom námietky a obsahom dotknutého článku dohovoru ako zjavne neopodstatnenú (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 581/2015).

18. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

19. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia najvyššieho súdu nebolo jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo alebo nemalo byť

rozhodnuté o ponechaní sťažovateľa vo väzbe alebo či mala alebo nemala byť väzba sťažovateľa nahradená alternatívnymi opatreniami. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenej sťažnosti a súčasne aj v ústavnej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či sú tak dôvody jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

20. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015). Medzi ďalšie nosné procesné záruky súdnej kontroly väzby patrí predovšetkým právo na vypočutie, zásada rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, právo nahliadať do spisu a právo na dôverný rozhovor obvineného s obhajcom.

21. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 18 až 20 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

22. Ústavný súd sa na základe súčinnosti poskytnutej zo strany Špecializovaného trestného súdu oboznámil s obsahom spisového materiálu týkajúceho sa právnej veci sťažovateľa a tiež s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu, pričom zistil tieto relevantné skutočnosti, ktoré zohľadnil pri posúdení ústavnej sťažnosti sťažovateľa:

Z obsahu zápisnice o neverejnom zasadnutí Špecializovaného trestného súdu z 1. apríla 2019, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa,

vyplýva, že sa konalo v neprítomnosti sťažovateľa, ktorý účasť na ňom odmietol. Po začatí neverejného zasadnutia predseda senátu konajúceho súdu doručil prítomným obhajcom podanie prokurátora z 28. marca 2019, ktorým tento navrhol rozšírenie dôvodov väzby sťažovateľa o útekovú väzbu. Obhajoba po oboznámení sa s uvedeným podaním formulovala toto vyjadrenie: „*Preto dáva na zváženie, či nie je potrebné dnešné neverejné zasadnutie odročiť, aby sme sa mohli s klientom poradiť a zaujať stanovisko, napr. na zajtra.*“ Špecializovaný trestný súd pokračoval v konaní zasadnutia a umožnil obhajobe oboznámiť sa s podkladmi (dôkazným materiálom) k označenému podaniu prokurátora nahliadnutím do spisu. V rámci neverejného zasadnutia Špecializovaný trestný súd prijal prvostupňové rozhodnutie, ktorým nevyhovel návrhu prokurátora na rozšírenie dôvodov väzby sťažovateľa o útekovú väzbu, pričom rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe z dôvodov podľa ustanovení § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Vo svojom rozhodnutí Špecializovaný trestný súd sťažovateľovi zdôvodnil nevykonanie jeho dôkazných návrhov týkajúcich sa námietok o „*monitorovaní obhajoby*“ v ústave, v ktorom sťažovateľ vykonáva väzbu, a jasne mu vysvetlil, že sa s podnetom na porušovanie svojich práv v mieste výkonu väzby musí obrátiť na kompetentné orgány verejnej moci. Obhajoba priamo na neverejnom zasadnutí zahlásila proti prvostupňovému rozhodnutiu sťažnosť, pričom sťažnosť uplatnil aj prokurátor.

V písomnom odôvodnení sťažnosti z 8. apríla 2019 a 15. apríla 2019 sťažovateľ okrem iného predostrel argumentáciu vo vzťahu k podaniu prokurátora obsahujúceho návrh na rozšírenie dôvodov väzby sťažovateľa o tzv. útekovú väzbu, ako aj k sťažnosti prokurátora, ktorú tento uplatnil proti prvostupňovému rozhodnutiu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. V rámci tejto argumentácie sťažovateľ uviedol:

„V neposlednom rade sa žiada vyjadriť i k podnetu prokurátora, ktorou sa dožadoval i konštatovania väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku. Na tomto mieste žiada v prvom rade poznamenať, že existencia ustálených väzobných dôvodov zo strany ŠTS by mala byť zohľadnená nielen v odôvodnení, ale i vo výroku napadnutého uznesenia. Obvinený sa v plnom rozsahu stotožňuje s názorom ŠTS (prednesenom v rámci ústneho odôvodnenia), že prokurátorom predložený podnet na konštatovanie dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku nie je dôvodný. Zvýrazňujeme najmä tú okolnosť, že ani priložená komunikácia prostredníctvom rôznych aplikácií nepreukazuje, že

obvinený by utiekol v snahe vyhnúť sa trestnému stíhaniu. Pre ustálenie tohto väzobného dôvodu by z predloženej komunikácie musela vyplývať konkrétna obava (vyplývajúca napríklad zo zakúpeného palubného lístka), že obvinený utečie. Rovnako je potrebné poukázať i na čas predloženej komunikácie, ktorý rozhodne nie je v príčinnej súvislosti s týmto väzobným dôvodom.“ Sťažovateľ v uplatnenej sťažnosti o vykonanie osobného vylúču v druhostupňovom konaní pred najvyšším súdom nepožiadala.

Najvyšší súd v namietanom uznesení vo vzťahu k sťažovateľom predostretej námietke o „*monitorovaní obhajoby*“ konštatoval, že z predloženého stanoviska riaditeľa príslušného ústavu, v ktorom sťažovateľ vykonáva väzbu, zistenia v uvedenom smere nevyplývajú, a teda sťažnostný súd zásah do práva sťažovateľa na obhajobu nezistil.

23. K otázke absencie osobného vypočutia sťažovateľa v konaní o jeho väzbe (rozhodovanie o ponechaní vo väzbe), ktorú sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predostiera, ústavný súd poukazuje na zásadnú okolnosť predmetnej situácie, a to na skutočnosť, že sa sťažovateľ v dotknutom konaní o väzbe vopred výslovne vzdal osobného vypočutia, čo potvrdzuje aj v samotnej ústavnej sťažnosti, v ktorej uvádza, že za postačujúcu považoval účasť svojich obhajcov, ktorí ho po vykonanom nazretí do spisu informovali o jeho obsahu. V nadväznosti na uvedené je takisto ďalšou podstatnou okolnosťou to, že po predložení „nového“ podania prokurátora, ktoré nebolo súčasťou spisového materiálu v čase, keď obhajoba realizovala nazretie do spisu, obhajoba na neverejnom zasadnutí v konaní pred Špecializovaným trestným súdom nežiadala z toho dôvodu o osobné vypočutie sťažovateľa, ale požiadala iba o odročenie neverejného zasadnutia, aby mohla svojho klienta oboznámiť s označeným podaním prokurátora. Z obsahu písomného odôvodnenia sťažnosti, ktorú sťažovateľ proti prvostupňovému rozhodnutiu uplatnil, tak ako to je uvedené v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto uznesenia, jasne vyplýva, že sťažovateľ po tom, čo bol po prijatí prvostupňového rozhodnutia o ponechaní vo väzbe obhajobou oboznámený s obsahom dotknutého podania prokurátora a predstrel k nemu svoje písomné stanovisko, svoj na začiatku konania jasne prezentovaný prejav vôle, aby sa konalo v jeho neprítomnosti, nijako nezmenil. Sťažovateľ teda osobné vypočutie v dotknutom konaní o väzbe sám odmietol a nijakým spôsobom konajúcim súdom neavizoval, že by tento svoj postoj zmenil. Za takýchto okolností sa námietka sťažovateľa, že mu bolo

konajúcimi súdmi upreté právo na osobné vypočutie, javí ústavnému súdu ako zjavne neopodstatnená.

24. Pokiaľ ide o námietku formálnej účasti náhradného člena senátu najvyššieho súdu, v rámci ktorej sa sťažovateľ pokúša paušálne spochybniť schopnosť sudcu najvyššieho súdu náležite si preštudovať v priebehu 3,5 hodín spisový materiál týkajúci sa väzobnej veci v sťažnostnej etape konania, ústavný súd takéto tvrdenie ako na prvý pohľad neopodstatnené odmieta, a to bez toho, aby sa zaoberal súvisiacou otázkou, akým spôsobom sa sťažovateľovi podarilo s určitosťou ustáliť toto časové rozpätie, ktoré mal mať podľa jeho názoru dotknutý člen senátu k dispozícii na štúdium spisu. Ústavný súd iba v stručnosti konštatuje, a to na základe vlastnej skúsenosti, keď sa na účel náležitého posúdenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa sám oboznamoval so súvisiacimi podkladmi (pozri bod 22 odôvodnenia tohto uznesenia), že sťažovateľom označený časový rámec je síce užší, nemožno ho však rozhodne považovať za nedostatočný z hľadiska reálnej možnosti sudcu najvyššieho súdu (nepochybne disponujúceho odbornými vedomosťami a skúsenosťami) náležite si preštudovať relevantné podklady.

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predostretú námietku nezákonnosti jeho väzby spôsobenej zásahom do jeho práva na dôverný rozhovor s obhajcom podporuje odkazom na príslušnú judikatúru ESLP, podľa ktorej nedovolený zásah do práva osoby pozbavenej osobnej slobody na obhajobu nemusí mať nevyhnutne podobu skutočného odpočívania, ale už prítomnosť podozrenia z odpočívania, ktoré je založené na rozumných dôvodoch, vedie fakticky k potlačeniu slobodnej debaty medzi obhajcom a klientom, čo predstavuje obmedzenie práva dotknutej osoby účinne spochybňovať zákonnosť svojej väzby. Ústavný súd považuje na tomto mieste za potrebné poukázať v prvom rade na to, že daný konkrétny prípad, na ktorý sa sťažovateľ odvoláva a v ktorom ESLP uvedený postulát formuloval, mal oproti sťažovateľom predostretej situácii neporovnateľne intenzívnejší skutkový kontext. V spomenutom prípade Istratii a ďalší proti Moldavsku bola totiž opodstatnenosť obáv viacerých sťažovateľov z narušenia dôvernosti ich komunikácie s obhajcami podporená niekoľkými veľmi závažnými signálmi, a síce: išlo o podozrenie, ktoré bolo všeobecne zdieľané medzi moldavskými advokátmi a viedlo až k štrajku advokátskej komory; toto

podozrenie vyplývalo zo skutočnosti, že sa návštevy advokátov s klientami mohli uskutočňovať iba v miestnostiach, v ktorých boli väznené osoby oddelené od návštevy, a teda i od advokátov sklenou priečkou, ktorá jednak znemožňovala výmenu písomných materiálov počas porád, a takisto nekvalitná akustika nútila aktérov návštev medzi sebou kričať, čo zvyšovalo riziko, že si obsah rozhovorov vypočujú prítomní dozorcovia, pričom pre použitie týchto priečok neexistoval rozumný dôvod, pretože sťažovatelia neboli stíhaní za násilnú trestnú činnosť a súčasne boli dosiaľ netrestaní. Navyše, namietané podozrenia z inštalácie odpočúvacích zariadení v predmetných sklenených priečkach odmietli kompetentné orgány preveriť.

26. Sťažovateľ za rozumné dôvody opodstatňujúce jeho podozrenie o monitorovaní porád s obhajcami považuje skutočnosť, že sa predmetné porady na základe pokynov príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže v príslušnom ústave, kde vykonáva väzbu, uskutočňujú stále v tej istej miestnosti, a síce v miestnosti č. 4 so sklenenými dverami. Podľa názoru ústavného súdu platí, že takéto podozrenie sťažovateľa o nedovolenom monitorovaní jeho porád by mohlo mať rozumný základ iba vtedy, ak by pre takýto postup (eliminovanie miesta porád sťažovateľa s obhajcami na jedinú konkrétnu miestnosť) neexistovali žiadne racionálne dôvody. Ústavný súd zastáva názor, že v prípade sťažovateľa nemožno existenciu rozumných dôvodov pre takéto opatrenie celkom vylúčiť, môžu nimi byť napr. dôvody smerujúce k naplneniu účelu väzby (vizuálna kontrola cez presklené dvere). Z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavného súdu týkajúcej sa aktuálnej trestnej veci sťažovateľa (viď sp. zn. I. ÚS 221/2019) sú totiž ústavnému súdu známe okolnosti, ktoré v rámci väzobného rozhodovania týkajúceho sa osoby sťažovateľa viedli konajúce súdy k rozšíreniu väzobných dôvodov o tzv. kolúznu väzbu, kde sa relevantným východiskovým podkladom stali zistenia o kolúznych aktivitách realizovaných sťažovateľom priamo z väzby.

27. V nadväznosti na predchádzajúci bod odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za nevyhnutné pripomenúť svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej rámec povinností orgánov verejnej moci, proti ktorým smeruje právo na súdnu a inú právnu ochranu (v danom konkrétnom prípade právo na osobnú slobodu), upravuje čl. 2 ods. 2

ústavy, zakotvujúci princíp právneho štátu – viazanosť verejnej moci právom, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ústavný súd v tomto kontexte poukazuje na ustanovenie § 59 zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, podľa ktorého dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon väzby vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Prokurátorský dozor sa v zmysle uvedenej právnej úpravy vykonáva prostredníctvom oprávnenia prokurátora vstupovať do miest, kde sa vykonáva väzba v akomkoľvek čase s tým, že prokurátor musí mať prístup do všetkých priestorov. Navyše, má právo nazerať do dokladov, ktoré súvisia s výkonom väzby. S obvinenými môže hovoriť aj bez prítomnosti tretích osôb. Môže preverovať rozhodnutia a opatrenia orgánov vykonávajúcich správu zariadení ústavu a priestorov ústavu zodpovedajúcu zákonom a ostatným všeobecne záväzným právnym predpisom. Má oprávnenie požadovať od zamestnancov vykonávajúcich správu miest ústavu a ich priestorov potrebné vysvetlenia, predloženie spisov a rozhodnutí týkajúcich sa pozbavenia alebo obmedzenia osobnej slobody obvinených vo väzbe.

28. Z predchádzajúceho bodu odôvodnenia tohto rozhodnutia jasne vyplýva, že orgánom verejnej moci, ktorý je v zmysle relevantnej právnej úpravy primárne kompetentný (a zároveň spôsobilý vzhľadom na jeho oprávnenia) zaoberať sa tvrdeniami sťažovateľa o „*monitorovaní obhajoby*“ a preveriť ich opodstatnenosť, je príslušný prokurátor v zmysle zákona o prokuratúre. Sťažovateľ nemôže pod zámienkou dokazovania prenášať výkon právomoci, ktoré sú zákonom zverené iným orgánom verejnej moci na súdy rozhodujúce o jeho väzbe. Vzhľadom na uvedené ústavný súd hodnotí postup súdov konajúcich o väzbe sťažovateľa, ktoré nevyhoveli predloženým špecifikovaným návrhom sťažovateľa na vykonanie dokazovania, čo sa týka tvrdení sťažovateľa o „*monitorovaní obhajoby*“, ako nevybočujúci z limitov sťažovateľom namietaných práv.

29. Pokiaľ ide o časť argumentácie sťažovateľa, v ktorej poukazuje na analýzu tzv. SMS komunikácie pochádzajúcej z mobilného telefónu sťažovateľa zaisteného v odlišnom trestnom konaní vedenom proti osobe sťažovateľa pre obzvlášť závažný zločin

úkladnej vraždy podľa ustanovení § 144 ods. 1 a ods. 2 písm. b) a e) Trestného zákona a prečin porušovania domovej slobody podľa ustanovenia § 194 ods. 1 citovaného zákona, ktorá má zahŕňať aj SMS komunikáciu sťažovateľa s obhajcami, ktorí ho zastupujú v dotknutom väzobnom trestnom konaní, ústavný súd poukazuje na zásadnú logickú skutočnosť, a síce na to, že zo spomínanej SMS komunikácie, ktorá bola získaná v odlišnom trestnom konaní vedenom proti osobe sťažovateľa, bola pre účely dotknutého väzobného konania použitá iba jej časť, konkrétne časť dotýkajúca sa komunikácie sťažovateľa s dvoma špecifikovanými osobami (pozri s. 9, štvrtý odsek prvostupňového rozhodnutia Špecializovaného trestného súdu), pričom nejde o komunikáciu medzi sťažovateľom a jeho obhajcami, ktorí ho zastupujú v posudzovanej väzobnej veci. V kontexte uvedeného vyznievajú tvrdenia sťažovateľa, že prostredníctvom označenej analýzy SMS správ dochádza k nedovolenému „*monitorovaniu obhajoby*“, teda k porušeniu dôvernosti komunikácie sťažovateľa a jeho obhajcov v danom konkrétnom väzobnom trestnom konaní, a teda k obmedzeniu jeho práva účinne spochybňovať svoju väzbu, na prvý pohľad ako nelogické, a teda neopodstatnené.

30. Vzhľadom na všetky čiastkové závery uvedené v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd kvalifikoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

31. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2019